

בש"פ 7819/14 - מולאלין אבטה נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 7819/14

לפני: כבוד השופט נ' סולברג

העורר: מולאלין אבטה

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד
במ"ת 16705-09-14 מיום 30.10.2014 שניתנה על-
ידי השופטת ד' מרשק מרום

תאריך הישיבה: י' בכסלו התשע"ב (2.12.2014)

בשם העורר: עו"ד גלית בש

בשם המשיבה: עו"ד אופיר טישלר

החלטה

1. ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (השופטת ד' מרשק מרום) במ"ת 16705-09-14 מיום 30.10.2014, במסגרתה הורה על הארכת מעצרו של העורר עד תום ההליכים המשפטיים נגדו.

רקע וההליכים לפני בית המשפט המחוזי

2. נגד העורר, יליד שנת 1994, הוגש כתב אישום בעבירות של גרימת חבלה בכוונה מחמירה והחזקת סכין שלא
עמוד 1

כדין. על-פי כתב האישום, באוגוסט 2014, בעקבות ויכוח בין חברו של העורר לחברו של המתלונן על עניין של מה בכך, במועדון ביליארד בראשון לציון, יצאו העורר וחבריו אל מחוץ למועדון, וארבו לבואם של המתלונן וחבריו. עם צאת המתלונן וחבריו מהמועדון החלה קטטה בין כל המעורבים. במהלך הקטטה, הפריד בעל המועדון בין העורר לאחד מחבריו של המתלונן. אז, הוציא העורר סכין מבגדיו, רץ אל עבר המתלונן שהתהלך במקום, ודקר אותו בבטנו. בהמשך, רדפו העורר וחבריו אחר חבריו של המתלונן. כתוצאה מהדקירה נפצע המתלונן באופן חמור, והיה עליו לעבור סדרה של ניתוחים מצילי חיים.

3. יצוין כי לעורר הרשעה נוספת בעברו, בהיותו קטין, בעבירות של פציעה בנסיבות מחמירות ובהחזקת סכין. כפי שעולה מגזר הדין בעניינו מיום 29.4.2013, המתין אז העורר למתלונן, שהיה בן זוגה של אמו, בכניסה לבית המשפחה, כשהוא מצויד בסכין ופניו מכוסות. כשהגיע המתלונן לכניסה לבית, ניגש אליו העורר ודקר אותו בזרועו. במשך ההליך, היה מצוי העורר בחלופת מעצר בבית אביו, והוא הקפיד על תנאי המעצר. בית המשפט גזר על העורר עונש מאסר על-תנאי, והוא חוייב בביצוע 200 שעות לתועלת הציבור ובתשלום פיצוי למתלונן.

4. בד בבד עם הגשת כתב האישום בעניינו, הוגשה בקשה להורות על מעצרו של העורר עד תום ההליכים המשפטיים נגדו.

5. ביום 30.9.2014 הוסכם בין הצדדים כי קיימות ראיות לכאורה, ובית המשפט המחוזי הורה על הגשת תסקיר מעצר בעניינו של העורר. שירות המבחן התרשם כי העורר מגלה יכולת ויציבות תפקודית טובה במסגרות הלימוד והתעסוקה, אך לצד זאת צוין כי הוא צובר מטענים רגשיים שליליים ומתפרץ באופן בלתי צפוי וברמת תוקפנות גבוהה. שירות המבחן עמד על כך שמדובר במעורבות שנייה של העורר בעבירת אלימות חמורה, ויחד עם זאת, ציין את התרשמותו החיובית של שירות המבחן לנוער מן העורר בהליך הקודם. לסיכום, הסיכון להישנות עבירת אלימות הוערך כבינוני, ודרגת חומרת העבירה הצפויה אם תבוצע הוערכה גם היא כבינונית. שירות המבחן התרשם מהמפקחים שהוצעו, אמו ואחיו של העורר, כמפקחים רציניים המתייחסים בחומרה למצבו של העורר ומחויבים לסייע לו, ובא בהמלצה על שחרור העורר ל"מעצר בית" בבית אמו בפיקוחם, לצד צו פיקוח מעצרים.

6. ביום 30.10.2014 הורה בית המשפט המחוזי על מעצרו של העורר עד תום ההליכים נגדו. בית המשפט המחוזי עמד על חומרת המעשים המיוחסים לעורר: הגעה למקום בילוי מצויד בסכין; דקירת המתלונן בבטנו, אירוע שאך בנס לא הסתיים בתוצאה קטלנית; והעובדה כי מדובר בהסתבכותו השנייה באירוע דקירה, כשהאירועים בעלי דפוסי פעולה דומים. על רקע ההסלמה בהתנהגותו של העורר, כשמאסר על תנאי תלוי ועומד נגדו, כאשר ההערכה היא כי הוא עלול להתפרץ באופן בלתי צפוי וברמת תוקפנות גבוהה, ציין בית המשפט המחוזי כי הוא מתקשה לקבוע, כמו קצינת המבחן, כי הסיכון להישנות עבירת אלימות היא ברמה בינונית בלבד. עוד נקבע כי המלצת שירות המבחן לשחרר את העורר לחלופת המעצר אינה מבוססת, וכי בתסקיר המעצר "לא ניתן דגש מתאים ולא נערך ניתוח נכון בהקשר של הסתבכותו הקודמת של [העורר] בפלילים". כך, למשל, לא ניתנה התייחסות לכך שהעורר הפסיק בסופו של דבר את שיתוף הפעולה עם שירות המבחן לנוער במסגרת ההליך הקודם, מה שהוביל לכך שהתסקיר הסופי נעדר המלצה טיפולית. לפיכך, נקבע כי אין בחלופת המעצר שהוצעה – הכוללת את אמו של העורר, אישה חולה שמתקשה לתפקד באופן רציף, ואת אחיו, אנשים צעירים שלהערכת בית המשפט אינם יכולים לסייע בהפחתת הסיכון מהעורר – כדי לאיין את מסוכנותו. בית המשפט המחוזי קבע כי אין מדובר באדם "שניתן לשקול שחרורו ובוודאי לא לחלופה המוצעת", והורה

כאמור על הארכת מעצרו עד תום ההליכים.

מכאן הערר שלפני.

עיקרי טענות הצדדים

7. לטענת העורר, שגה בית המשפט המחוזי כשנמנע מלהורות על שחרורו ל'מעצר בית', כפי המלצת שירות המבחן, וקבע כי התסקיר, וההמלצה מכוחו, אינם מבוססים. התסקיר מבוסס על שיחות עם כל הגורמים הרלבנטיים, לרבות העורר, משפחתו, מעסיקו ושירות המבחן לנוער, והובאה בו התייחסות באופן הראוי להסתבכותו הראשונה של העורר כקטין. כפי שניתן ללמוד מההליך הקודם, בו שהה העורר תקופה ניכרת בתנאים מגבילים ולא נרשמה לחובתו כל הפרה, ניתן לפקח על העורר באופן אפקטיבי ולתת בו אמון. הדבר מתחזק אף לנוכח התרשמותו החיובית של שירות המבחן מהמפקחים שהוצעו. על כן, שגה בית המשפט המחוזי בקביעתו כי אין כל חלופת מעצר שיהיה בה כדי לאיין את מסוכנותו של העורר, ובפרט לאור החלופה שהוצעה.

8. מנגד, עמדה המשיבה על חומרת המעשים המיוחסים לעורר, ובכללם יציאתו לבילוי כשהוא מצויד בסכין, וביצוע דקירה שאינה ספונטאנית, לאחר שהעורר וחבורתו ארבו למתלונן וחבריו מחוץ למועדון. מדובר באירוע דקירה שני של העורר, כשנה בלבד לאחר מתן גזר הדין בהליך הקודם, כשתלוי ועומד לחובתו עונש של מאסר על תנאי, דבר המלמד כי העורר חסר עכבות ועל מסוכנות גבוהה מצדו. לטענת המשיבה, המדיניות השיפוטית הנהוגה ביחס לעבירות אלימות תוך שימוש בסכין במועדונים היא כי ככלל יעצר הנאשם עד תום ההליכים, ואין הצדקה לסטות מכך בעניינו. כמו כן, המשיבה עמדה על הבעייתיות בתסקיר המעצר, שהתייחס לאירוע הקודם כשולי, והתעלם מכך שהליך הטיפול שם לא צלח בסופו של דבר.

דיון והכרעה

9. המעשים המיוחסים לעורר חמורים מאד. העורר הגיע למקום בילוי כשהוא מצויד בסכין; עזב את זירת העימות, בעקבות ויכוח לא לו, וארב למתלונן ולחבריו מחוץ למועדון - מה שמלמד לכאורה על קור רוח ותכנון מוקדם; העורר דקר את המתלונן בבטנו, באזור שברי כי הוא עלול לגרום לסיכון חיים של ממש; וגם לאחר הדקירה לא נרגע, ורדף אחר חבריו של המתלונן. נזק קשה נגרם למתלונן, שנאלץ לעבור ניתוחים מצילי חיים, ונראה כי אך בנס לא הסתיים האירוע בתוצאה חמורה עוד יותר. לעניין זה, עבירות אלימות שנעשו תוך שימוש בנשק קר, קמה חזקת מסוכנות סטטוטורית לפי סעיף 21(א)(1)(ג)(4) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996. המדיניות השיפוטית הנהוגת בשנים האחרונות ביחס ל"ת-תרבות הסכין" בכלל, ובהקשר של בילוי במועדונים בפרט, משקפת עמדה מחמירה. הכלל הוא כי בהעדר נסיבות חריגות ומיוחדות, דינם של המואשמים בעבירות כאלה להעצר עד תום ההליכים (בש"פ 1842/11 הרוש נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (16.3.2011); בש"פ 139/10 מדינת ישראל נ' אדיר מנור, פסקה 7 (17.1.2010); בש"פ 6954/05 ח'ג'אג' נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (15.8.2005); בש"פ 2181/94 מיכאלי נ' מדינת ישראל (22.4.1994)). נסיבותיו של העורר אינן מצדיקות חריגה מכלל זה.

10. חומרה מיוחדת נלמדת מכך שמדובר בהסתבכותו השנייה של העורר באירוע דקירה, כאשר האירועים בעלי דפוסי פעולה דומים, ואף ניכרת הסלמה במעשיו (בין היתר, דקירה בבטן ולא בזרוע; במקום ציבורי; בעקבות סכסוך על מה בכך). האירוע בענייננו התרחש כשנה בלבד לאחר גזר הדין בהליך הקודם בו היה מעורב העורר, כשמאסר על תנאי תלוי ועומד נגדו, ולא היה בו כדי להרתיעו – מה שמלמד כי אין עליו מורא מהחוק, וכי קיימת מסוכנות משמעותית להישנות ביצוע עבירות אלימות, פעם נוספת. גם תסקיר המעצר העריך כי העורר עלול להתפרץ באופן בלתי צפוי וברמת תוקפנות גבוהה. כל אלה מביאים למסקנה כי לא ניתן לתת בעורר אמון, הנחוץ לצורך שקילת חלופה למעצר, וכי העורר לא הפנים לכאורה את אזהרתו של בית המשפט המחוזי בגזר הדין בפרשה הקודמת, מיום 29.4.2013 לפיה עליו לדעת היטב "כי לו יסתבך בשנית בעבירות אלימות, להבא כבגיר, יישלח מאחורי סורג וברית, ויישפט מלוא חומרת הדין. יזכור זאת, וישמר לדרכיו" (עמוד 26 לגזר הדין).

11. כידוע, האמור בתסקיר המעצר הוא בגדר המלצה בלבד, והוא מהווה רק שיקול אחד במכלול השיקולים שעל בית המשפט לבחון (ראו, למשל, את בש"פ 7848/10 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 20 (2.11.2010); בש"פ 4617/14 ברכה נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (14.7.2014)). אינני סבור כי נפל פגם בקביעותי של בית המשפט המחוזי לגבי התסקיר. ניכר כי בית המשפט המחוזי התייחס באופן מעמיק לתסקיר ולהמלצה במסגרתו, ועמד בפירוט על הבעייתיות העולה ממנו, ובכלל זה העדר התייחסות מספקת לגבי הפרשה הקודמת ולמכלול ההליך הטיפולי במסגרתו. אינני רואה ממש בטענות העורר על כך שהיה על בית המשפט המחוזי לשקול חלופת מעצר, שכן החלופה המוצעת נבחנה על-ידו באופן פרטני, ונדחתה לגופה. אכן נראה כי אין בחלופה האמורה, 'מעצר בית' בפיקוח אמו של העורר ואחיו כדי לאיין את המסוכנות של העורר, וגם לא להפחיתה באופן שיכול להניח את הדעת. אירוע הדקירה הקודם התרחש בכניסה לבית אמו, כך שלא נראה כי יש בעצם שהותו בבית זה כדי להפחית את המסוכנות הנשקפת מהעורר, בשלב זה. לאור כך, גם אין בהוספת איזוק אלקטרוני, כהצעת ב"כ העורר בדיון שלפני, כדי לשנות. נראה כי גם המפקחים המוצעים אינם מספקים מענה הולם בנסיבות העניין. כפי שעולה מתסקיר המעצר, אמו של העורר חולה ומתקשה לתפקד באופן רציף, והיא אינה מהווה דמות סמכותית באופן מספק עבורו, בשים לב לאירועים שהתרחשו בזמן שגר עמה בבית. לכך יש להוסיף את התרשמותו של בית המשפט המחוזי מהאחים הצעירים, לפיה הם אינם יכולים לסייע בהפחתת הסיכון מצדו של העורר, ואת התרשמות שירות המבחן כי כלל המפקחים אינם מעורבים בחייו של העורר.

12. מוצדקת אפוא החלטת בית המשפט המחוזי להורות על מעצרו של העורר עד תום ההליכים, ולפיקח החלטתי לדחות את הערר.

ניתנה היום, י"ב בכסלו התשע"ה (4.12.2014).

ש ו פ ט